

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
професор О.М. Власенко
«4 вересня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ СТОСУНКІВ»

Освітній рівень	<u>другий (магістерський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>225 «Медична психологія»</u>
Освітня програма	<u>Медична психологія</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія стосунків» підготовки на другому (магістерському) рівні, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 225 «Медична психологія», для студентів першого курсу Навчально-наукового інституту психічного здоров'я.

РОЗРОБНИК:

Філоненко Мирослава Мирославівна, професор кафедри загальної і медичної психології НМУ імені О.О. Богомольця, доктор психологічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної і медичної психології
Протокол від «13» червня 2024 року №22

Завідувач кафедри, професор _____ **М.М. Матяш**

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з медико психологічних дисциплін
Протокол від «25» *ев* 2024 року № *6*

Голова циклової методичної комісії, професор _____ **Омелянович В.Ю.**

Перезатверджено:

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 кредити	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Вибіркова
Модулів - 1	Спеціальність: 225 «Медична психологія»	Рік підготовки: 1
Змістових модулів - 1		Семестр: 1 або 2
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Кейс «Психологія стосунків на прикладі кейсу» (за вибором студента)		Лекції: 10 годин
Загальна кількість годин - 90		Практичні заняття: 20 годин
Тижневих годин: аудиторних – 2, самостійна робота студента - 2	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень	Самостійна робота: 60 годин
		Вид контролю: Диференційний залік

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Мета курсу «Психологія стосунків» оволодіння вміннями ефективно спілкуватися, розуміти власні емоційні стани, вміння висловлювати їх конструктивним способом. Розвивати вміння та навички взаємодії, які допомагають побудувати здорове й розуміюче середовище, вміння відчувати комфорт в стосунках, вміння обговорювати свої потреби й проблеми інших людей в стосунках.

Відповідно, навички, здобуті під час проходження курсу, допоможуть в опануванні циклу професійної підготовки спеціальності та освітньо-професійної програми.

Результати навчання:

Знати: психологічні аспекти стосунків; механізми взаєморозуміння, відчуття приналежності та довіри; індивідуальні та соціально-психологічні закономірності психології стосунків; психологічні чинники, які зумовлюють суб'єктивне відчуття особистого та соціального благополуччя та щастя в стосунках.

Вміти: створювати більш здорове та задовільне оточення для себе та для інших; усвідомлювати, що практика психології відносин допомагає краще розуміти себе та інших; збагачувати і покращувати взаємини; знижувати рівень конфліктів; розуміти самого себе та інших; побудувати міцні, підтримуючі та емоційно насичені стосунки.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

ЗК 01. Здатність до аналізу медичних, соціальних та особистісних проблем на основі біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності

ЗК 02. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми пацієнта/клієнта, застосовуючи у практичній діяльності базові знання, клінічне та рефлексивне мислення;

ЗК 06. Здатність працювати автономно, проявляючи наполегливість і відповідальність щодо поставлених завдань і обов'язків.

ЗК 07. Здатність працювати у складі мультидисциплінарної команди.

ЗК 08. Здатність до ефективного письмового та усного професійного міжособистісного спілкування з клієнтами, членами мультидисциплінарної команди, фахівцями охорони здоров'я, соціальної та освітньої галузей.

ЗК 09. Здатність адаптуватися та знаходити оптимальне рішення у нових ситуаціях, співпрацюючи з пацієнтом/клієнтом і членами мультидисциплінарної команди.

ЗК 11. Здатність керувати, мотивувати людей рухатися до спільної мети, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність діяти згідно професійного Етичного Кодексу фізичного терапевта або ерготерапевта та цінувати індивідуальні та культурні відмінності між пацієнтами/клієнтами, членами мультидисциплінарної команди.

Фахові:

ФК 01. Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної терапії.

ФК 04. Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію.

ФК 06. Здатність допомагати пацієнту/клієнту зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби.

ФК 07. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії.

ФК 14. Здатність діяти самостійно в умовах професійної ізоляції.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати знання біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності та вміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 2. Демонструвати вміння аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію.

ПРН 4. Демонструвати здатність знаходити, вибирати, оцінювати обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРН 6. Проводити опитування пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

ПРН 9. Демонструвати вміння спілкування з пацієнтом/клієнтом, проводити опитування пацієнта/клієнта, для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та очікуваних результатів фізичної терапії.

ПРН 16. Постійно дотримуватись безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта.

ПРН 17. Демонструвати вміння проводити самостійну практичну діяльність.

ПРН 18. Демонструвати вміння вербального і невербального спілкування з особами та співрозмовниками, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 19. Демонструвати вміння проводити інструктаж, навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 22. Демонструвати професійний розвиток та планувати його.

ПРН 24. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Основні критерії:

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність
- Якість відповіді студента (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмій.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою, кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою. Студент отримує позитивну оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та практичні заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки – 111 балів.

Орієнтовні норми оцінювання відповідей студента:

«Відмінно» – якщо студент глибоко і всебічно знає зміст курсу, ознайомлений з рекомендованою навчально-методичною літературою, науковими першоджерелами, логічно і самостійно мислить, будує правильно і повно відповідь, що викладена літературною мовою у логічній послідовності, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує матеріал із профілем медичного вищого навчального закладу, демонструє високий рівень засвоєння знань, протягом семестру отримувач переважно “5”.

«Добре» – коли студент твердо знає курс і рекомендовану літературу, добре засвоїв матеріал і аргументовано викладає його, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу. Недоліки легко виправляються при відповідях на додаткові запитання викладача. Протягом семестру отримувач переважно “4”.

«Задовільно» – якщо студент в основному знає курс, ознайомлений з рекомендованою літературою, але непереконливо відповідає, плутає терміни, невпевнено почувається, демонструє розуміння навчального матеріалу при недостатній повноті засвоєння понять або непослідовному викладі матеріалу, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом. Протягом семестру відповідав в основному на “3”.

«Незадовільно» – коли студент не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не володіє науковими фактами, визначеннями, категоріями, правилами та законами. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Відповідь неправильна, студент виявляє незнання основних понять предмету. Часто пропускав лекції. На заняттях отримувач в основному “2”.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Психологія стосунків.

Змістовий модуль I. Психологія стосунків.

Тема 1. Сучасні психологічні теорії, які досліджують психологію стосунків. Психологічні механізми, які лежать в основі стосунків з позиції біхевіоризму, психоаналізу, гештальт підходу, екзистенційного підходу та інших напрямків психології. Психологія стосунків в транскультуральному підході. Національні особливості стосунків. Взаємодія з представниками різних культур, транскультуральні шлюби, подолання упереджень, альтернативні моделі з різних культурних середовищ і політичні виклики, що виникають у транскультуральних ситуаціях. Випадки з практики та ефективні рекомендації.

Тема 2. Психологія стосунків та соціальний вплив. Стратегії впливу і його класифікація. Конформізм. Класичні експерименти по вивченню конформізму. Фактори конформізму. Поступливість і маніпулятивні прийоми впливу. Підпорядкування й експерименти Стенлі Мілграма. Опір впливу. Випадки з практики та ефективні рекомендації. Транзакційний і структурний аналіз Е. Берна. Поняття "Життєвого сценарію" особистості. Транзакційний аналіз та людські ролі. Его стани. Позиції в стосунках: Батько,

Дитина, Дорослий. Психологія стосунків зі старшими людьми. Міжпоколінні стосунки в родині. Роль прабатьків і сіблінгів у процесі соціалізації дитини. Випадки з практики та ефективні рекомендації. Психологія стосунків батьків та дітей. Проблеми підліткового віку. Батьки та дорослі діти. Сепарація як зрілість особистості. Стосунки дитини з матір'ю. Стосунки дитини з батьком. Специфіка сімейного впливу на розвиток особистості дитини. Типи і стилі батьківського виховання Дитячо-батьківські відносини у родині. Випадки з практики та ефективні рекомендації.

Тема 3. Психологічне насилля в стосунках. "Теорія прив'язаності" Боулбі. Ранні дитячі травми як основа формування психотипу. Типи прив'язаності. Як підтримати себе на шляху до формування більш безпечного типу взаємодії? "Трикутник Карамана". Сценарій "жертви" у стосунках. Як його розпізнати і вийти. Вихід за рамки трикутника Карпмана. Газлайтинг. Аб'юз. Види насилля. Залежні, співзалежні стосунки. Емоційний інтелект. Як розпізнати психологічне насилля.

Тема 4. Психологія стосунків в навчальному процесі. Стосунки між студентом та викладачем. Гуманістичний підхід до навчання студентів. Самореалізація студента. Утвердження "Я"-концепції. Примус чи свобода вибору студента.

Тема 5. Коучингові технології на встановлення гармонійних стосунків. Психологічні закономірності роботи коуча з досягнення чітко поставленої мети у особистого життя або саморозвитку; структурування алгоритмів цілепокладання, прийняття рішень, планування чи мотивації за допомогою методик і технологій коучингу; розкриття творчого потенціалу студента для доступу до ідей, що відкривають інноваційні можливості.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	л	п	сам.р.
Модуль 1. Психологія стосунків.				
<u>Змістовий модуль I. Психологія стосунків.</u>				
Тема 1. Сучасні психологічні теорії, які досліджують психологію стосунків.	16	2	4	10
Тема 2. Психологія стосунків та соціальний вплив.	16	2	4	10
Тема 3. Психологічне насилля в стосунках.	16	2	4	10
Тема 4. Психологія стосунків в навчальному процесі.	16	2	4	10
Тема 5. Коучингові технології на встановлення гармонійних стосунків.	26	2	4	20
Всього:	90	10	20	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Тема 1. Сучасні психологічні теорії, які досліджують психологію стосунків.	2
2.	Тема 2. Психологія стосунків та соціальний вплив.	2
3.	Тема 3. Психологічне насилля в стосунках.	2
4.	Тема 4. Психологія стосунків в навчальному процесі.	2
5.	Тема 5. Коучингові технології на встановлення гармонійних стосунків.	2
Всього:		10

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни семінарські заняття не заплановані.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Тема 1. Сучасні психологічні теорії, які досліджують психологію стосунків.	4
2.	Тема 2. Психологія стосунків та соціальний вплив.	4
3.	Тема 3. Психологічне насилля в стосунках.	4
4.	Тема 4. Психологія стосунків в навчальному процесі.	4
5.	Тема 5. Коучингові технології на встановлення гармонійних стосунків.	4
Всього:		20

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни лабораторні заняття не заплановані.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ п/п	Тема	Кіль-ть годин
1.	Взаємодія з представниками різних культур, транскультуральні шлюби	5
3.	Класичні експерименти по вивченню конформізму.	5
4.	Міжпоколінні стосунки в родині.	5
5.	Залежні, співзалежні стосунки.	5
6.	Як розпізнати психологічне насилля?	5
7.	Гуманістичний підхід до навчання студентів.	5
8.	Примус чи свобода вибору студента.	5
9.	розкриття творчого потенціалу студента	5
10.	Сценарій "жертви" у стосунках.	5
11.	Дитячо-батьківські відносини у родині.	5
12.	Поняття "Життєвого сценарію" особистості.	5
Всього:		60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання повідомлення-відповіді (на основі опрацювання першоджерел) на запропоновані завдання чи запитання:

1. Основи та клінічне значення материнської прив'язаності.
2. Періодизація психічного розвитку дитини та материнські функції в різних напрямках психології (З.Фройд, Д.Віннікот, Дж.Боулбі).
3. Єдність та самостійність матері та дитини в системі їх взаємин.
4. Сучасний теорію прив'язаності в дослідженнях Кларка Бейма.

5. Безумовна любов та романтичні взаємини.
6. Умовна любов та її відмінність від безумовної.
7. Чому важливо визначити відносини і коли час це зробити.
8. Несвідоме та романтична любов.
9. Вплив фантазій про майбутнього партнера на романтичну любов.
10. Безпечне спілкування та романтичні стосунки.
11. Емоційна грамотність в романтичних стосунках.

12. МЕТОДИ ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Методами контролю є: усний, письмовий, програмований, підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є диференційний залік. Диференційний залік з дисципліни «Психологія в інклюзивному середовищі» – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання самостійної роботи та виконання індивідуального завдання. Результати складання заліків оцінюються за чотирибальною шкалою: «2», «3», «4», «5».

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Оцінювання результатів: складання ДЗ здійснюється за 200 бальною системою контролю знань, прийнятого в університеті та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях. (Додаток 2 положення 782 наказу від 30.09.2019р).

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

ШКАЛА ECTS

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною. 5-бальна нормована для успішних студентів

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Мінімальна кількість балів	
			Традиційні оцінки					Бали за виконання індивідуального завдання
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90\3.0	1	10	19	15	11	0	10	111

При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою програми для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальне завдання студента.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до заліку, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Поточна успішність – 190 б. Тем практичних занять - 10	Сума	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 1 – 10 тем 1 тема – 19 балів Разом – 190 балів		
Самостійна (індивідуальна) робота – 10 балів		
ВСЬОГО:	190+10 балів	200
		Диф. залік

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО І ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, ілюстративні матеріали. Мультимедійний лекційний матеріал, опорні конспекти практичних занять, документальні фільми, рекомендована література.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО І ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ:

1. Перерахуйте основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих стосунків й назвіть основних представників
2. Дайте визначення поняттю батьківська позиція
3. Перерахуйте ключові поняття психоаналітичної моделі дитяче-батьківських взаємин
4. Дайте визначення поняттю «батьківські установки»
5. Перерахуйте ключові поняття біхевіористичної моделі дитяче-батьківських взаємин
6. Перерахуйте найбільш типові ролі дитини у дисгармонійній сім'ї й опишіть їх
7. Дайте визначення поняттю «батьківське відношення»
8. Перерахуйте ключові поняття гуманістичної моделі дитяче-батьківських взаємин.

9. Назвіть особистісні фактори батьків, що впливають на дитину
10. Дайте визначення поняттю «симбіоз»
11. Охарактеризуйте основні методи виховання психоаналітичної моделі дитяче-батьківських взаємин
12. Охарактеризуйте сучасні психологічні теорії, які досліджують психологію стосунків.
13. Охарактеризуйте психологію стосунків та соціальний вплив.
14. Охарактеризуйте психологічне насилля в стосунках.
15. Охарактеризуйте психологію стосунків в навчальному процесі.
16. Охарактеризуйте коучингові технології на встановлення гармонійних стосунків.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Балецька Л. М. Особливості дослідження феномену прив'язаності батьків та дітей [Електронний ресурс] / Л. М. Балецька // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Психологія. – Острог, 2016. - Вип. 3. - С. 18-26. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2016
2. Галушко С. М. "Прив'язаність" як науковий психологічний термін та особистісна характеристика [Електронний ресурс] / С. М. Галушко // Проблеми сучасної психології. - 2019. - № 2. - С. 21-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspz_2019_2_5.
3. Ганошина А. І. Прив'язаність до батьків як чинник подружніх стосунків [Електронний ресурс] // Актуальні проблеми особистісного зростання : зб. наук. пр. / редкол. : Л. П. Журавльова, Л. О. Котлова, К. А. Марчук ; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т. ім. І. Франка. – Житомир, 2019. – С. 221-224. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/29670/>
4. Психологія сім'ї : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 364 с.

Додаткова:

1. Григоращенко А. В. Прив'язаність як основа ефективного функціонування та психічного здоров'я дитини із неповних сімей [Електронний ресурс] / А. В. Григоращенко, О. І. Кононенко // XII Международная научно-практическая конференция "SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF MODERN SOCIETY", 22-24 июля 2020 г., Ливерпуль, Великобритания. – Ливерпуль, 2020. – С. 176–180. – Режим доступу: <https://bit.ly/3EL8UKh>
2. Ігнатенко К. В. Прив'язаність в контексті оцінки потреб дітей-сиріт [Електронний ресурс] / К. В. Ігнатенко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій 14 Університету «Україна». – Хмельницький, 2015. - № 11. - С. 107 - 113. – Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/handle/123456789/358>
3. Крижановська З., Бабак К. Емоційна прив'язаність дитини до матері як предиктор її соціальної адаптації до шкільного життя. Психологічні перспективи. Луцьк, 2021. Вип. 38. С.138 – 150. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20191>
4. Крижановська З., Бабак К. Роль типу прив'язаності в сприйманні романтичних взаємин чоловіків та жінок. Психологічні перспективи. Луцьк, 2022. Вип. 39. С. 230 – 240. <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/806>
5. Крижановська З. (2021). Вплив типу прив'язаності людини на особливості її комунікації та відносини з іншими. Когнітивно-комунікативні стратегії розвитку здобувачів вищої освіти у процесі професійної підготовки [збірник тез всеукраїнського науково-практичного семінару]. Відп. ред. В.О. Коваль; укладачі О.С. Ковальчук, О.Т. Горіна. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2021. С. 71– 74.
6. Крижановська З. (2021). Надійний тип прив'язаності як основа розвитку психічного здоров'я дитини. Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика, тези доповідей II міжнарод.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
2. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
3. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
5. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
6. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
7. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua>